

WIELKOPOLSKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW
WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW W POZNANIU
DELEGATURA W KALISZU

62-800 Kalisz
ul. Juliana Tuwima 10
tel. (62) 767 23 21
<http://poznan.wuoz.gov.pl/>
e-mail: kalisz.sekretariat@poznan.wuoz.gov.pl

Ka-WN.5150.2372.2.2024

Kalisz, 29. 05. 2024 r.

list polecony za zwrotnym potwierdzeniem odbioru

Urząd Gminy Żelazków
2024 -06- 04
Wpłynęło dnia
4347
.....

p. A. Saw
[Signature]

Wójt Gminy Żelazków
Urząd Gminy Żelazków
Żelazków138,
62-817 Żelazków

Dotyczy: pismo znak – GP.6721.9.2024

Działając na podstawie art. 18, art. 19, art. 89 pkt. 2 oraz art. 93 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 840 ze zm.), art. 13b pkt 3 lit. j, art. 13i ust. 3 pkt. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r., poz. 977 ze zm.) po zapoznaniu się z wnioskiem z dnia 20 marca 2024 r. (data wpływu do tut. urzędu: 25.03.2024 r.) w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany planu ogólnego dla obszaru Gminy Żelazków

Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków

przekazuje

wnioski dla sporządzenia planu ogólnego gminy Żelazków

Zgodnie z art. 18. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami uwzględnia się przy określaniu ustaleń, planów ogólnych gmin. Określając ustalenia planów w szczególności: 1) uwzględnia się krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami; 2) określa się rozwiązania niezbędne do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków, zapewnienia im ochrony przy realizacji inwestycji oraz przywracania zabytków do jak najlepszego stanu. Zgodnie z art. 19. ust. 1. określając ustalenia planu ogólnego gminy, uwzględnia się w szczególności ochronę zabytków nieruchomych: 1) objętych formami ochrony, o których mowa w art. 7, wraz z ich otoczeniem; 2) ujętych w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków. W przypadku gdy gmina posiada gminny program opieki nad zabytkami, ustalenia tego programu uwzględnia się przy określaniu ustaleń planu ogólnego.

Należy uwzględnić rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów zawarte w audycie krajobrazowym województwa wielkopolskiego.

W związku z powyższym w zakresie ochrony obiektów zabytkowych w planie ogólnym gminy Ostrów wielkopolski wyznaczając określone przepisami strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne należy uwzględnić:

- 1) zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków – zgodnie z wykazem w załączniku nr 1 do niniejszego pisma;
- 2) obiekty ujęte w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków – zgodnie z wykaz zabytków w wojewódzkiej ewidencji zabytków w załączniku nr 2;
- 3) stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków, ujęte w gminnej i wojewódzkiej zabytków.

I. Wnioski dot. zabytków wpisanych do rejestru zabytków:

- objęcie określoną strefą planistyczną obiektu zabytkowego lub zespołu zabytkowego powinno być dostosowane do walorów zabytku, nowa funkcja powinna być właściwie wkomponowana w zabytkowy układ funkcjonalno-przestrzenny;
- adaptacja historycznego obiektu powinna być przeprowadzona w poszanowaniu pierwotnego układu funkcjonalno-przestrzennego, formy i autentycznej substancji – należy więc wykluczyć wprowadzenie stref niezgodnych z pierwotnym przeznaczeniem zabytku np. wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, strefy handlu wielkopowierzchniowego, strefy gospodarczej w przypadku zespołów rezydencjonalnych;
- wszelkie działania podejmowane na terenach zespołów pałacowo – parkowych powinny służyć zachowaniu, utrwaleniu oraz utrzymaniu w jak najlepszym stanie zabytków architektury oraz zieleni w łączności z zachowaniem walorów przyrodniczych zespołu;
- należy zagwarantować bardzo ograniczone możliwości zabudowy parków pałacowych i dworskich, biorąc pod uwagę, że w historycznych założeniach ogrodowych ochronie podlega rozplanowanie z istniejącą siecią dróg, alei, cieków wodnych, osi i powiązań widokowych oraz starodrzew i zieleni parkowa (zespoły roślinne, ich rodzaje, rozmiary, wody ruchome i stojące), rzeźba terenu, dominanty kompozycyjne i architektoniczne, dopuszcza się możliwość wykorzystania pod zabudowę w parkach miejsc, w których wcześniej istniały historyczne obiekty;
- zabytkowe parki należy objąć strefą zieleni i rekreacji;
- zespoły zabudowy folwarcznej należy zachować jako ważne elementy w przestrzeni historycznej miejscowości z możliwością wprowadzenia nowych funkcji np. usługowej,
- ustalić należy zakaz lokalizacji wszelkich nowych inwestycji mogących przyczynić się do pogorszenia wyglądu obiektów i zespołów budowlanych, a także osi widokowych na te obiekty i zespoły, które również mogą silnie ingerować w krajobraz kulturowy, oraz których funkcja nie jest dostosowana do charakteru otoczenia zabytkowego z szczególnym uwzględnieniem inwestycji typu: elektrownie wiatrowe, stacje bazowe cyfrowej telefonii komórkowej, reklamy wielkoformatowe, farmy fotowoltaiczne, dominanty wysokościowe i przestrzenne itp.;
- wszelkie prace, roboty budowlane i inne działania przy zabytkach wpisanych do rejestru oraz związane z rewaloryzacją i właściwym utrzymaniem parków pałacowych i dworskich wymagają uzyskania pozwolenia konserwatorskiego.

II. Wnioski dotyczące zabytków w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków:

- należy dążyć do utrzymania historycznych form budynków, czytelnej pierwotnej bryły, tradycyjnych materiałów i wystroju, na terenach historycznych wsi oraz przy obiektach zabytkowych,
- konieczność dostosowania nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej, w zakresie usytuowania, skali i formy bryły oraz nawiązanie do lokalnej tradycji architektonicznej, w szczególności w zakresie: sytuowania obiektów, linii zabudowy,

gabarytów i wysokości budynków, formy architektonicznej, kompozycji stylistycznej fasad, geometrii dachów, wysokości gzymsów i kalenic,

- należy zachować jako czytelne w widoku miejscowości historyczne elementy wysokościowych takich jak np. wieże kościołów, kominy itp.
- w przypadku nowych inwestycji należy wprowadzić wyłącznie takie formy, które stanowią rozszerzenie lub uzupełnienie już istniejących form historycznych obiektu,
- należy zachować i kontynuować cechy historycznego układu przestrzennego miejscowości,
- należy wykluczyć możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych i farm fotowoltaicznych, masztów i wież bazowych oraz wielkogabarytowych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie zabytkowych zespołów dworsko – parkowych i cmentarzy (wpisanych do rejestru zabytków i będących w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków) oraz w ich dalszym otoczeniu biorąc pod uwagę najważniejsze osie widokowe wiodące w kierunku tych obiektów i prowadzące od nich na zewnątrz (p.w. wzdłuż alei i dróg dojazdowych); powiązania widokowe są integralnym składnikiem funkcjonowania zespołów zabytkowych w krajobrazie, często specjalnie projektowanym i jako takie stanowią wartość podnoszącą walory krajobrazowe i kulturowe gminy,
- ustalić należy zakaz lokalizacji wszelkich nowych inwestycji mogących przyczynić się do pogorszenia wyglądu obiektów i zespołów budowlanych, szczególnie sakralnych i rezydencjonalnych, a także osi widokowych na te obiekty i zespoły, które również mogą silnie ingerować w krajobraz kulturowy, oraz których funkcja nie jest dostosowana do charakteru otoczenia zabytkowego z szczególnym uwzględnieniem inwestycji typu: elektrownie wiatrowe, stacje bazowe cyfrowej telefonii komórkowej, reklamy wielkoformatowe, farmy fotowoltaiczne, dominanty wysokościowe i przestrzenne itp.,
- w obrębie zespołów folwarcznych należy zapewnić utrzymanie charakterystycznych układów przestrzennych, z czytelnym podwórzem otoczonym budynkami gospodarczymi, nowa zabudowa na terenie zespołu folwarcznego powinna być dostosowana do historycznego otoczenia pod względem usytuowania, gabarytów, formy bryły i materiałów budowlanych, zespoły zabudowy folwarcznej należy zachować jako ważne elementy w przestrzeni historycznej miejscowości z możliwością wprowadzenia nowych funkcji np. usługowej.
- w odniesieniu do zabytkowych cmentarzy bezwzględnie utrzymać należy pierwotne rozplanowanie, zielen cmentarną, zachowane nagrobki i ich pozostałości, bezwzględnie należy pozostawić jako cmentarze, natomiast tereny zamkniętych cmentarzy należy pozostawić jako enklawy zieleni i miejsca po dawnych cmentarzach.

III. Wnioski dot. zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków:

0) Zabytki archeologiczne wpisane do rejestru, objęte ścisłą ochroną konserwatorską.

Nr Rej. Nr zawiadomienia Data zawiad.	Gmina/Powiat	Miejscowość	Nr rej./data wpisu Stanowisko	AZP Nr stan.
-	Gm. Żelazków, pow. kaliski	Dębe	1481/A 01.10.1973 r.	65-40/13
-	Gm. Żelazków, pow. kaliski	Dębe	1482/A 01.10.1973 r.	66-39/16

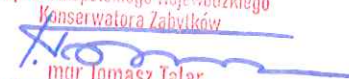
- na terenie stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków zakazuje się prowadzenie wszelkich robót budowlanych oraz wszelkich działalności gospodarczych, w tym w szczególności: wydobywania kruszywa, budowli przemysłowych oraz innych działań, których

skutkiem miałyby być przekształcenie terenu, a prace porządkowe prowadzone w ich obrębie wymagają uzgodnienia z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków;

- w bezpośrednim sąsiedztwie zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru należy ustalić zakaz lokalizacji wszelkich inwestycji silnie ingerujących w krajobraz kulturowy mogących przyczynić się do jego pogorszenia oraz inwestycji, których funkcja nie jest dostosowana do charakteru otoczenia zabytkowego ze szczególnym uwzględnieniem zadań typu: elektrownie wiatrowe, stacje bazowe cyfrowej telefonii komórkowej, reklamy wielkoformatowe, farmy fotowoltaiczne, dominanty wysokościowe, przestrzenne itp.

IV. Wnioski dot. zabytków archeologicznych ujętych w gminnej/wojewódzkiej ewidencji zabytków

- na terenie gminy zewidencjonowano 139 stanowisk archeologicznych w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- na terenie stanowisk archeologicznych ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków dopuszcza się działalność inwestycyjną ; zastosowanie wówczas mają właściwe przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami [art. 6 ust. 1 pkt. 3 lit. a, art. 22 ust. 2, art. 36, ust. 1, pkt. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 840 ze zmianami)];
- wojewódzka ewidencja zabytków archeologicznych dostępna jest w siedzibie tut. urzędu po wcześniejszym umówieniu.

Z up. Wielkopolskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków

mgr Tomasz Talar
Kierownik Delegatury w Kaliszu

Załącznik:

- 1) Załącznik nr 1 – wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków
- 2) Załącznik nr 2 – wykaz zabytków ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków

egzemplarz *ad acta*

Sprawę prowadzi:

starsza inspektor ochrony zabytków ds. zabytków nieruchomych

Paulina Golańska, tel. (62) 767 23 21 wew. 35; e-mail: pgolanska@poznan.wuoz.gov.pl

inspektor ochrony zabytków ds. zabytków archeologicznych

Sebastian Nowak, tel. (62) 767 23 21 wew. 34; e-mail: snowak@poznan.wuoz.gov.pl

Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków -
dla obszaru Gminy Żelazków

- 1) **Borków Stary** – kościół parafialny p.w. św. Andrzeja Apostoła, wpisany do rejestru zabytków decyzją z dnia 03.06.1954 r., pod nr rej. KL.IV-73/76/54;
- 2) **Borków Stary** – dwór, wpisany do rejestru zabytków decyzją z dnia 22.06.1954 r., pod nr rej. KL.IV-73/115/54;
- 3) **Dębe** – zespół dworski składający się z dworu i parku, wpisany do rejestru zabytków decyzją z dnia 16.02.1994 r., pod nr rej. 695/A;
- 4) **Goliszew** – kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP, wpisany do rejestru zabytków decyzją z dnia 07.06.1954 r., pod nr rej. KL.IV-73/83/54;
- 5) **Russów** – park dworski, wpisany do rejestru zabytków decyzją z dnia 09.06.1989 r., pod nr rej. 445/A;
- 6) **Russów** – zagroda wybraniecka składająca się z chałupy i sołka (lamusa), wpisana do rejestru zabytków decyzją z dnia 17.03.1960 r., pod nr rej. KL.IV-885/13/60;
- 7) **Russów** – dzwonnica z Domasłowa, wpisana do rejestru zabytków decyzją z dnia 17.03.1960 r. pod nr rej. 675/A, zmieniona decyzją z dnia 27.04.2020 r. o wpisaniu do księgi A rejestru zabytków województwa wielkopolskiego pod nr rej. 1087/Wlkp/A;
- 8) **Zborów** – kościół filialny p.w. św. Michała Archanioła wpisany do rejestru zabytków decyzją z dnia 12.06.1954 r., pod nr rej. KL.IV-73/86/54;
- 9) **Zborów** – dwór, wpisany do rejestru zabytków decyzją z dnia 21.08.1968 r., pod nr rej. 187/A;
- 10) **Zborów** – park dworski, wpisany do rejestru zabytków decyzją z dnia 17.03.1990 r., pod nr rej. 532/A;
- 11) **Złotniki Wielkie** – dwór i oficyna wpisane do rejestru zabytków decyzją z dnia 22.08.1968 r., pod nr rej. 190/A;

- 12) **Żelazków** – dwór, wpisany do rejestru zabytków decyzją z dnia 22.06.1954 r. pod nr rej. KI.IV-73/113/54 zmieniona decyzją z dnia 31.07.2008 r. o wpisaniu do księgi A rejestru zabytków województwa wielkopolskiego pod nr rej. 699/Wlkp/A;
- 13) **Żelazków** – zespół dworski w skład którego wchodzi galerie, oficyna, spichlerz, dawny domek ogrodnika i park wraz z ogrodzeniem i bramą wjazdową przed dziedzińcem honorowym, wpisana do rejestru zabytków decyzją z dnia 15.07.1968 r. pod nr rej. 146/A zmieniona decyzją z dnia 31.07.2008 r. o wpisaniu do księgi A rejestru zabytków województwa wielkopolskiego pod nr rej. 699/Wlkp/A;

Z up. Wielkopolskiego Wojewódzkiego
Konservatora Zabytków

mgr Tomasz Talar
Kierownik Delegatury w Kaliszu

Wykaz zabytków ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków -
dla obszaru Gminy Żelazków

1. Borków Stary – cmentarz rzymskokatolicki;
2. Borków Stary – kościół parafialny p.w. św. Andrzeja Apostoła;
3. Borków Stary – zespół dworsko-folwarczny
4. Borków Stary – dwór;
5. Borków Stary – spichlerz;
6. Borków Stary – spichlerz;
7. Borków Stary – piwnica;
8. Dębe – cmentarz rzymskokatolicki;
9. Dębe – zespół dworsko-folwarczny;
10. Dębe – dwór;
11. Dębe – dom pracowników folwarku pod nr 8;
12. Dębe – dom pracowników folwarku pod nr 10, 12;
13. Biernatki – Florentyna – zespół dworsko folwarczny;
14. Biernatki – Florentyna – spichlerz (ob. magazyn) pod nr 18A;
15. Biernatki – Florentyna – kurnik (ob. magazyn) pod nr 17;
16. Biernatki – Florentyna – rządówka;
17. Biernatki – Florentyna – dom pracowników folwarku pod nr 14;
18. Biernatki – Florentyna – gorzelnia pod nr 6;
19. Biernatki – Florentyna – dom gorzelnego;
20. Goliszew – cmentarz rzymskokatolicki;
21. Goliszew – kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP;
22. Goliszew – brama z dzwonnica przy kościele paraf. P.w. Niepokalanego Poczęcia NMP;
23. Goliszew – plebania pod nr 77;
24. Goliszew – młyn zbożowy, ob. magazyn pod nr 12;
25. Janków – zespół folwarczny;
26. Janków – stodoła pod nr 47A;
27. Janków – obora (ob. magazyn) pod nr 50;
28. Kokanin – kościół parafialny p.w. św. Marii Magdaleny;
29. Kolonia Skarszewek – zespół dworsko – folwarczny;
30. Kolonia Skarszewek – dwór pod nr 40;
31. Niedźwiady – zespół dworsko – folwarczny pod nr 38;
32. Niedźwiady – park dworski;
33. Niedźwiady – cmentarz rzymskokatolicki;

34. Russów – zespół folwarczny;
35. Russów – rządcówka pod nr 46;
36. Russów – młyn-spichlerz pod nr 43 i 43A;
37. Russów na terenie skansenu etnograficznego – dom (chałupa);
38. Russów na terenie skansenu etnograficznego – spichlerz;
39. Russów na terenie skansenu etnograficznego – sołtek (lamus);
40. Russów na terenie skansenu etnograficznego – dzwonnica z Domastowa;
41. Skarszew – zespół folwarczny;
42. Skarszew – spichlerz;
43. Skarszew – stodoła;
44. Skarszew – płatkarnia tzw. fabryka (ob. dom mieszkalny), pod nr 81;
45. Skarszew – owczarnia (ob. dom mieszkalny) pod nr 82;
46. Skarszew – dom pracowników folwarku pod nr 51;
47. Tykadłów – cmentarz rzymskokatolicki;
48. Tykadłów – plebania pod nr 11;
49. Zborów – cmentarz rzymskokatolicki;
50. Zborów – kościół filialny p.w. św. Michała Archanioła;
51. Zborów – dwór;
52. Złotniki Małe – zespół dworsko – folwarczny;
53. Złotniki Małe – dwór pod nr 20;
54. Złotniki Małe – zespół folwarczny;
55. Złotniki Wielkie – zespół dworsko – folwarczny;
56. Złotniki Wielkie – dwór;
57. Złotniki Wielkie – oficyna;
58. Złotniki Wielkie – domek ogrodnika, ob. hydrofornia;
59. Żelazków – zespół dworsko – folwarczny;
60. Żelazków – dwór;
61. Żelazków – oficyna;
62. Żelazków – spichlerz, pod nr 134D;
63. Żelazków – spichlerz, pod nr 141 A;
64. Żelazków – domek ogrodnika (ob. budynek mieszkalny), pod nr 140;
65. Żelazków – dom pracowników folwarku (ob. budynek mieszkalny) pod nr 9;

Z up. Wielkopolskiego Wojewódzkiego
Konservatora Zabytków

mgr Tomasz Talar
Kierownik Delegatury w Kaliszu